

Таким чином, проголошений у ст. 7 Закону принцип народовладдя нереалізований на практиці, зокрема повністю відсутній механізм безпосереднього народовладдя, а представницьке народовладдя обмежене лише у можливості обирати представників без реальної можливості їх дострокового припинення повноважень, що має результатом порушення прав громадян України, які передбачені Конституцією України; недотриманням Україною своїх міжнародних зобов'язань, які були взяті на себе як державою-членом Ради Європи через підписання Європейської Хартії місцевого самоврядування та іншими актами європейської інтеграції.

Відповідно вказана ситуація вимагає створення належної нормативної бази, а саме прийняття закону, що регулюватиме питання організації та проведення місцевих референдумів з врахуванням концепції народовладдя, а саме можливості вільного волевиявлення громадян без можливості необґрунтованого блокування цього процесу зі сторони держави або органів місцевого самоврядування, з реалізацією механізму протидії зловживанням. Також, вказаний закон повинен враховувати міжнародний та спеціалізований досвід, зокрема приписи Кодексу належних практик щодо проведення референдумів Венеціанської комісії.

Одержано 10.11.2023

УДК [343.9:343.344](477)

Павло Миколайович МІТРУХОВ,

кандидат юридичних наук,

старший викладач кафедри оперативно-розшукової діяльності

та розкриття злочинів факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

АНАЛІЗ ОФІЦІЙНОЇ СТАТИСТИКИ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ ЗБРОЇ, БОЙОВИХ ПРИПАСІВ АБО ВИБУХОВИХ РЕЧОВИН ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

З 24 лютого 2022 року в Україні введено воєнний стан, який триває по теперішній час [1]. За цей період за допомогою зброї, бойових припасів або вибухових речовин скоєно 31333 кримінальних правопорушень [2]. Саме тому для своєчасного вилучення із незаконного обігу зброї, бойових припасів або вибухових речовин є доцільним проведення постійного аналізу вказаної злочинності.

Аналіз офіційної статистики незаконного обігу зброї, бойових припасів або вибухових речовин в Україні розглянуто у роботах Н. Є. Міняйла [3], П.М. Мітрухова [4], О. О. Попової [5] та інших. Однак, у їх роботах є деякі прогалини, заповненню яких будуть присвячені ці тези.

Про погіршення криміногенної ситуації в Україні свідчить аналіз офіційної статистики. У період з лютого 2022 по жовтень 2023 року було вилучено: вогнепальної зброї – 5950 одиниць (гладкоствольної – 111; нарізної – 2376; іншої вогнепальної зброї – 3463); гранатометів та реактивних систем – 138; патронів – 2643155 одиниць; гранат – 4911; мін – 151; саморобних вибухових пристроїв – 91; холодної зброї – 1315; газової та пневматичної зброї – 49; вибухових речовин – 4869,2948 кг. За зазначений період з використанням нарізної вогнепальної зброї вчинено 3626 кримінальних правопорушень; гладкоствольної – 172; холодної – 490; газової та пневматичної – 262; вибухових речовин – 86; боєприпасів – 26869. Із них : умисних вбивств із вогнепальної зброї – 1069; умисних вбивств за допомогою холодної зброї – 124; умисних вбивств за допомогою вибухових речовин – 45; умисних тяжких тілесних ушкоджень за допомогою вогнепальної зброї – 27; умисних тяжких тілесних ушкоджень за допомогою холодної зброї – 89; умисних

тяжких тілесних ушкоджень за допомогою вибухових речовин – 1; розбоїв за допомогою вогнепальної зброї – 55; розбоїв за допомогою холодної зброї – 17 [2].

В Україні незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК України) складає найбільший відсоток серед усіх злочинів у сфері незаконного обігу зброї, бойових припасів та вибухових речовин. Відповідно до статистичних даних звітного періоду усього за ст. 263 КК України обліковано 9449 кримінальних правопорушень. Саме тому найпоширенішими способами вчинення незаконного обігу зброї, бойових припасів або вибухових речовин є дії, передбачені ч. 1 та ч. 2 ст. 263 КК України, а саме: носіння, зберігання, придбання, передача чи збут вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв; носіння, виготовлення, ремонт, або збут кинджалів, фінських ножів, кастетів чи іншої холодної зброї [2; 6].

Вивчаючи особу злочинця слід зазначити, що за цей же період виявлено 5519 осіб, які вчинили незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (чоловіків – 5397 осіб, жінок – 122). У більшості випадків це особи від 18 до 54 років. Найбільша кримінальна активність припадає на вікову групу 29-54 роки. Повторно вчинили кримінальні правопорушення 949 осіб. Найчастіше на час вчинення кримінального правопорушення особи мають базову середню та профільну середню освіту (3571 особа), професійну або професійно-технічну (1080 осіб), вищу і фахову передвищу (833 особи).

На підставі аналізу зайнятості осіб, які вчинили кримінальні правопорушення передбачені ст. 263 КК України, слід зазначити, що це працездатні, які не працюють і не навчаються – (3743 особи), військовослужбовці – (560 осіб), безробітні – (199 осіб), учасники АТО, ООС, бойових дій – (123 особи), учні та студенти закладів освіти – (49 осіб), працівники правоохоронних органів – (46 осіб), депутати – (4 особи), адвокати – (3 особи), посадові особи місцевого самоврядування – (1 особа), а також посадові та службові особи інших органів державної влади – (1 особа).

За принципом громадянства кримінальні правопорушення вчиняють: громадяни України – 5453 особи, іноземні громадяни – 62; особи без громадянства – 4; нелегальні мігранти – 0; біженці – 1 [7].

Висновок. Проведений аналіз офіційної статистики незаконного обігу зброї, бойових припасів або вибухових речовин під час воєнного стану в Україні вказує на необхідність негайного вирішення цієї проблеми.

Список бібліографічних посилань

1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>
2. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення : Офіс Генерального прокурора. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>
3. Мінняло Н. Є. Транснаціональна злочинна діяльність у сфері незаконного обігу вогнепальної зброї: кримінально-правове та кримінологічне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2012. 19 с.
4. Мітрухов П. М. Сучасний стан незаконного обігу зброї, бойових припасів або вибухових речовин в Україні. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави*. Харків, 2019. С. 116–118 URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/06_12_2019/pdf/36.pdf
5. Попова О. О. Адміністративно-правові засади надання органами внутрішніх справ адміністративних послуг у сфері обігу зброї : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2014. 21 с.
6. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III // ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

7. Єдиний звіт про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення : Офіс Генерального прокурора. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-osib-yaki-vchinili-kriminalni-pravoporushennya-2>

Одержано 10.11.2023

УДК 349.2

МУРАДЛИ Галіб Ідріс огли,

аспірант

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРОФЕСІОНАЛІЗМ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

На сьогодні важливим завданням нашої держави є забезпечення ефективного функціонування правоохоронної системи, в якій особливе і самостійне місце належить Національній поліції України. Разом із тим, робота даного центрального органу залежить від багатьох чинників, серед яких, безумовно, першочергове місце належить працівника поліції. Саме від роботи кожного окремого поліцейського напряму залежить не тільки ефективність роботи Нацполіції як правоохоронного органу, а й його імідж та рівень довіри населення. З огляду на це, важливим завданням законодавця є створити належні правові та організаційні умови для того, щоб забезпечити належні умови підвищення рівня професіоналізму працівників поліції, як важливого чинника не тільки їх кар'єрного росту, а й ефективності та результативності функціонування Національної поліції України.

Взагалі, професіонал – це висококваліфікований спеціаліст у своїй галузі (в тому числі і в спорті), який ефективно виконує свої професійні обов'язки і отримує за це адекватну матеріальну винагороду. Професіонал, пишуть Ю. А. Ведерніков та А. М. Кучук, – це належним чином підготовлений спеціаліст конкретної справи, що володіє відповідними правовими знаннями, навичками роботи, може кваліфіковано виконувати дії, які складають зміст його роботи. Дослідники даної проблематики пропонують наступні критерії, що визначають відповідність правоохоронній діяльності, вимогам професіоналізму: здійснення охорони права за правилом, що вироблене та закріплене у встановленому порядку; наявність відповідної кваліфікації в суб'єктів; відповідність процесу та результатів діяльності вимогам, що відповідно до законодавства стоять перед правоохоронними органами та організаціями; неупередженість діяльності, позаекономічна орієнтація на правові цінності; оплатність охорони права [1, с.130]. Таким чином, професіонал - це особа, яка володіє високою кваліфікацією, значним досвідом та експертними знаннями в певній галузі або сфері, виявляє високий рівень вправності та відданості у своїй діяльності, дотримується етичних норм та стандартів поведінки, і зазвичай володіє відмінними результатами та репутацією у своєму фаховому середовищі. Вказане повною мірою стосується поліцейських.

Зазначене твердження підтверджується статтею 18 Закону України «Про Національну поліцію», відповідно до якої поліцейський зобов'язаний: «1) неухильно дотримуватися положень Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, та Присяги поліцейського; 2) професійно виконувати свої службові обов'язки відповідно до вимог нормативно-правових актів, посадових (функціональних) обов'язків, наказів керівництва; 3) поважати і не порушувати прав і свобод людини; 4) надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я; 5) зберігати інформацію з обмеженим доступом, яка стала йому відома у зв'язку з